

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorózníky:	Mgr. Julie Bucharová
Téma práce:	Spory z řízení o pozůstalosti
Téma práce anglicky:	Disputes arising from inheritance proceedings
Rozsah práce:	94 normostran vlastního textu (dle prohlášení autorky 249.037 znaků včetně mezer)
Datum odevzdání práce:	14. 07. 2021 datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 03. 07. 2021

1. Aktuálnost (novost) tématu

Předložená rigorózní práce je zaměřena do oblasti pozůstalostního řízení, konkrétně na spory. Účelem tohoto zvláštního soudního řízení je především vypořádání majetkových poměrů zůstavitele po jeho smrti, potvrzení právního postavení dědice, resp. dědiců, odkazovníka, věřitelů, případně dalších osob podle okolností případu, nebo likvidace pozůstalosti (za podmínek § 195 z.ř.s.) (WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Část první: nalézací řízení*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, s. 400). V něm mohou přirozeně vznikat spory. Z tohoto pohledu tak danou problematiku hodnotím pro její zpracování v rigorózní práci za dobře zvolenou, i když téma není nové (ani staronové). Lze jej však označit za aktuální, neboť se s ohledem na právní tradici pozůstalostního řízení inspirovanou rakouskou právní úpravou vtělenou do právní úpravy dědění v českém hmotném právu (srov. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů) bude i otázka sporů nadále vyvíjet. K tomu ještě srov. přímo aplikovatelné Nařízení EP a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. 7. 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma je samo o sobě náročné, a to jak z pohledu teoretických znalostí, vstupních údajů, tak jejich zpracování včetně správně zvolené metodologie. Náročnost se odvíjí zejména s ohledem na zkoumanou problematiku, když se předpokládá dobrá orientace autorky nejen v samotném pozůstalostním řízení, ale zejména pak ve sporech z tohoto řízení (např. sporu o rozsah pozůstalosti, sporu o vydědění, sporu o kolaci, sporu o odkaz či sporu z likvidace pozůstalosti atp.). Co do použitých zdrojů autorka vyšla ze širokého literárního zázemí (srov. Seznam použitých pramenů a literatury na str. 95 a násl.). Oceňuji zde zejména práci s judikaturou, a to nejen tuzemskou, ale rovněž s rozhodnutími zahraničních soudů (konkrétně rakouského Nejvyššího soudu, srov. na str. 106 až 107). Metodologicky se jedná o zvládnutý rigorózní úkol, neboť se autorka neomezila pouze na popis a rozbor relevantních pojmů a souvislostí se stanoveným tématem práce, ale toto adekvátně analyzovala a přinesla své poznatky (výsledky) získané analýzou tématu (srov. Závěr na str. 89 až 94).

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce práce splňuje požadavky, které jsou na tento druh prací kladeny. Práce je po literární stránce napsána odborným jazykem, je prostá gramatických chyb. Jazyková a grafická úroveň práce je na dobré úrovni. Citační norma byla dodržena, i když nebylo pracováno s citačními zkratkami, což místy působí poněkud nepatřičně (srov. např. na str. 22, 26 atd.). Co do systematiky je práce rozdělena celkem do šest (6) kapitol (a dalšího strukturování textu práce), nepočítaje v to Úvod (str. 1 až 3), Závěr (str. 89 až 94), Seznam použitých pramenů a literatury (str. 95 a násl.), Seznam zkratk (str. 108 až 109) a oba jazykové Abstrakty včetně klíčových slov (str. 110 až 111). Autorka si v úvodu práce stanovila pracovní hypotézu a cíl své práce (srov. na str. 1 čtvrtý odstavec), kterých se při zpracování držela. Práce je vhodně strukturovaná, text je přehledný. Bylo postupováno logicky od obecného ke konkrétnímu s tím, že autorka se dle zvoleného tématu věnovala jednotlivým možným sporům z řízení o pozůstalosti (srov. kap. 3., 4., 5. a 6.). Závěr na str. 89 a násl. pak získané poznatky výzkumu přehledně shrnuje.

4. Vyjádření k práci

V úvodu práce si autorka vymezila hypotézu a cíl své práce (cíl byl takto pregnatně vysloven v Úvodu práce na str. 1 takto: „*Cílem této práce je podání uceleného přehledu o právní úpravě všemožných sporů, které mohou vyvstat z řízení o pozůstalosti, zejména však sporů o dědické právo a sporů ovydědění. Za účelem komplexnosti celého výkladu pojednává rigorózní práce i o jednoznačných otázkách této právní úpravy, nicméně podrobněji se zaměřuje na otázky, jejichž výklad je v teorii i praxi nejednoznačný či dokonce rozporuplný. Za cíl této práce lze označit i hodnocení současné právní úpravy a dále snahu o předložení nejvhodnějšího řešení výkladově nejasných otázek, případně představení návrhů de lege ferenda, které by mohly do budoucna v řízení o pozůstalosti pomoci s řešením nastalých sporných situací.*“). Uvedený cíl se autorce podařilo naplnit. Autorka při zpracování práce postupovala logicky, práce tvoří kompaktní celek. Nejprve bylo autorkou vymezeno obecně řízení o pozůstalosti (kap. 1. na str. 4 a násl.), následně byl představen historický přehled (kap. 2. na str. 9 a násl.), aby následně autorka přešla ke stěžejním částem práce, a to k analýze sporů o dědické právo (kap. 3. na str. 30 a násl.), sporů o vydědění (kap. 4. na str. 48 a násl.), sporů o rozsah pozůstalosti (kap. 5. na str. 63 a násl.) a ostatních sporů z řízení o pozůstalosti (kap. 6. na str. 75 a násl.). Po obsahové stránce není práci co vytknout; zřejmě co do rozdílných názorů ano, to ale nemůže mít vliv na celkové hodnocení práce. Pominu-li uvedení do problematiky a historický exkurs, vyzdvihují zejména část věnovanou sporům o vydědění v kap. 4. Pozitivně působí srovnání s rakouskou právní úpravou (srov. na str. 57 a násl., podkap. 4.5.), přičemž lze souhlasit s tvrzením autorky, že „*rakouská soudní praxe vychází z teze, že účast nepominutelného dědice v řízení o pozůstalosti je vyžadována proto, aby nepominutelný dědic dostal možnost vytvořit si základy pro výpočet svého povinného dílu, a tak již v tomto stadiu řízení předejít eventuálnímu krácení svých práv*“ (srov. na str. 59). To je velmi podobné našemu českému právu. Sporům o rozsah pozůstalosti a jiným sporům se autorka věnovala v dalších kapitolách, ve kterých je správně poukázáno na to, že se nejedná jen o spory mezi dědici, ale také o spory mezi dědici se třetími osobami (na str. 72 až 74). Na str. 79 se pak příkladem k tomu, že *o započtení na povinný díl by měl rozhodovat ten, kdo v konečném důsledku rozhodne o vypořádání povinného dílu (tzn. o jeho konečné výši)*, to je podle mého názoru správné. Se závěry uvedenými na str. 89 a násl. lze vyslovit souhlas, tyto již navazují na dostupné prameny. Celkově lze shrnout, že rigorózní úkol byl splněn, když se jedná o zdařilé zpracování zvolené problematiky sporů z řízení o pozůstalosti.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Jednotlivé cíle práce jsou uvedeny v čl. 4. tohoto posudku. Hodnocená práce splnila cíle , které si autorka vytyčila v Úvodu práce na str. 1.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Autorka při zpracování zvolené problematiky prokázala samostatnost při tvůrčí činnosti , ke které využila dostupné zdroje. Při tvorbě textu bylo postupováno lege artis . Dle protokolu o kontrole na plagiáty bylo zjištěno: počet podobných dokumentů – 43, nejvyšší dosažená míra podobnosti: < 5%.
Logická stavba práce	Zvolená systematika práce je aprobována, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují, práce je vhodně strukturovaná a tvoří kompaktní celek .
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka vyšla z rozsáhlého seznamu zdrojů (srov. str. 95 a násl.), především lze vyzdvihnout práci s judikaturou, nejen tuzemskou, ale rovněž zahraniční. Autorka také pracovala se zahraniční literaturou. Citační norma byla dodržena. Je možno uzavřít, že práce se zdroji je adekvátní .
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka téma zpracovala zdařile a vyčerpala jej způsobem , který odpovídá požadavkům kladeným na tento druh kvalifikačních prací.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Grafická úprava práce je adekvátní (text není obohacen o grafy či tabulky).
Jazyková a stylistická úroveň	V práci se nevyskytují gramatické nebo pravopisné chyby. Jazyková a stylistická stránka práce je tak na odpovídající úrovni .

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Při ústní obhajobě práce by se autorka mohla vyjádřit k otázce možné činnosti notáře jako soudního komisaře při prevenci sporů v řízení o pozůstalosti (srov. § 100 odst. 1 z.ř.s. a § 4 notářského řádu).

7. Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě

Rigorózní práce **splňuje** požadavky standardně kladené na rigorózní práce v daném oboru.

Práci **doporučuji k obhajobě** před příslušnou komisí pro obhajobu rigorózní práce.

V Praze dne 09. 09. 2021

JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D., LL.M.
oponent